

Göstergebilim

- Ferdinand de Saussure göstergebilimi, göstergelerin toplum içindeki yaşamını inceleyen bilim dalı olarak tasarlamıştır (Guiraud, 1994: 17) ve Genel Dilbilim Dersleri adlı eserinde şöyle bir tanımlama yapar: “Dil, kavramları belirten bir göstergeler dizgesidir. Onun için de, yazıyla, sağır-dilsiz alfabetiyle, kutsal nitelikli simgesel törenlerle, bir toplumda incelik belirtisi sayılan davranış biçimleriyle, askerlerin bildirişim belirtgeleriyle karşılaştırılabilir. Yalnız, dil bu dizgelerin en önemlisidir. Demek ki, göstergelerin toplum içindeki yaşamını inceleyecek bir bilim tasarlanabilir. Toplumsal ruhbilime, bunun sonucu olarak da genel ruhbilime bağlanacak bir bilim... Böylece, insana ilişkin olgular bütünü içinde dilbilim iyice belirlenmiş bir alana bağlanabilecek” (Saussure, 1985: 36).

- Göstergebilim, dilbilimsel metotları nesnelere uygulayan, her şeyi dille tasvir etmeye ve dilsel olmayan bütün olguları da dil metaforuna dönüştürerek açıklamaya çalışan bir bilimdir.

- Temel kavram:

Gösterge: Bir başka şeyi temsil eden ya da imleyen şey. Örneğin gül, normalde sadece bir çiçektir. Ama genç bir adam onu kız arkadaşına sunarsa, bu bir gösterge olur. Gül, burada genç adamın romantik tutkusuna gönderme yapmaktadır ve onun bu anlama geldiğini kız arkadaşı da kabullenmektedir

- Gösterge, insanların bir topluluk yaşamı içinde birbirleriyle anlaşmak amacıyla yarattıkları ve kullandıkları doğal diller, çeşitli jestler, sağır-dilsiz alfabesi, trafik işaretleri, bazı meslek gruplarında kullanılan flamalar, reklam afişleri, moda, mimarlık düzenlemeleri, yazın, resim, müzik gibi çeşitli birimlerden oluşan ve ses, yazı, görüntü, hareket gibi gereçler vasıtasıyla gerçekleşen dizgelerin oluşturduğu anlamlı bütünün birimleridir.

- Örneğin bir tablodaki bir renk ögesi ya da bir figür bir gösterge olarak değerlendirilebileceği gibi, bir yazınsal yapıtta bir kahramanın amacı ya da davranışı, veya moda açısından bir bluz, bir etek, bir kazak gibi çevresindeki öbür birimlerle ilişkiye girmiş bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

- Gösterge, gösteren ve gösterilen olmak üzere iki düzlemden oluşmaktadır. Gösteren, duyularla (sessel, görsel) algılanabilir oluşuyla somut özelliği, gösterilen ise akıl, bilgi, bilgisel ve ruhsal deneyimlerle anlaşılabilirdiği için soyut özelliklidir.

- Bu doğrultuda göstergebilimi özellikle iletişim bilimi açısından değerlendirmek gerekirse, açıklanması ve teşhir edilmesi istenen bir düşünceyi, duyguyu veya cismi yani **gösterileni**, bir iletişim aracı yazı, dil, simgesel anlam taşıyacak bir nesne, fotoğraf karesi kullanarak yani **göstereni**, diğer kişi veya kişilere aktarma sürecini yorumlama ve anlamlandırma yani gösterge süreci olarak tanımlanabilir.

- Örneğin “su” sözcüğünün göstereni s/u harflerinin bir araya gelişiyle oluşan görsel bölümüdür. “su” sözcüğünün zihnimizde uyandırdığı su kavramı ise gösterilendir. Zihnimizde oluşan su belirli bir su, örneğin içme suyu, deniz suyu, nehir suyu, bulaşık suyu v.b.ne değil genel bir su kavramına gönderme yapar.

- Gösterge:
- Gösteren: [foto:raf] resim+fotoğraf
- Gösterilen: siyah-beyaz+belli bir uzam+ön taraf+öpüşen iki genç+yanlarından geçen insanlar+kafe+gündüz+sonbahar ya da ilkbahar+öndeki figürler belirgin, arkadakiler flu